

Til protokoll fra Unio - Beredskap

Saknr.: 9/2021
Dato: 09.12.2021

Beredskap

Landets beredskap var ikke god nok da koronapandemien kom til Norge. Manglende samordning av beredskapsplaner og manglende beredskapsplaner er viktige læringspunkter fra koronapandemien. Unio mener at siloorganiseringen av beredskap er skadelig for Norges beredskapsevne.

Unio mener at forståelsen av beredskap må være bred. Denne forståelsen må gjelde alle deler av samfunnet, så vel sivil- som forsvarssektoren, fordi sammensatte hendelser, herunder digitale trusler, vil ramme hele Norge. I en krise har samfunnet behov for fungerende tjenester og fungerende og kompetent kriseledelse innenfor helse, utdanning, politi og annen offentlig virksomhet. Samfunnet må derfor ha god nok beredskap for å sikre viktige velferdstjenester til befolkningen både før, under og etter en krise.

Allerede før koronakrisen var et faktum, var bemanningssituasjonen, ressursituasjonen og handlingsrommet i offentlig sektor svært stramme. Blant annet er det store utfordringer med å rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte til stillinger i helse- og utdanningssektoren.

Medbestemmelsesapparatet ble ikke tatt godt nok i bruk av alle arbeidsgivere i løpet av koronapandemien. Involvering, medbestemmelse og autonomi i arbeidet er avgjørende forutsetninger for et helsefremmende arbeidsmiljø, og fungerer som buffere når arbeidsbelastningen er stor. I en krisesituasjon med spesielt høyt arbeidspress, er behovet for dialog og drøfting viktigere enn noen gang. Medbestemmelse skaper tillit, og sikrer at beslutningene er legitime og riktige. Gjennom smittevernloven og forskriftsendringer iverksatte myndighetene en rekke inngripende tiltak i korona-perioden, blant annet begrensinger i bevegelsesfrihet. Oppslutningen om slike tiltak forutsetter høy grad av tillit til myndighetene, og krever at den enkeltes rettsikkerhet blir ivaretatt.

I tillegg til partssamarbeid gjennom den norske modellen, er høy tillit i samfunnet viktig i arbeidet med å håndtere kriser. Denne tilliten må bevares. Skolen, barnehagen og de offentlige bibliotekene spiller en viktig rolle i arbeidet med å bygge og ivareta demokratisk beredskap i befolkningen, gjennom opplæring i demokrati og medborgerskap og gjennom konkrete erfaringer med medvirkning og felleskap. Videre er et solid kunnskapsgrunnlag i samfunnet, akademisk frihet og tillit til forskning forutsetninger for og fundament for både håndtering og forebygging av kriser.

- Unio skal jobbe for at det utarbeides risikoanalyser, samt at det utvikles et beredskapssystem som styrker koordinering og samordning av tjenester på tvers av sektorer. Unio skal arbeide

for økt tverrsektorielt samarbeid på alle nivå, og bidra til økte ressurser for en styrket lokal koordinering i møte med sammensatte trusler. Det må gjennomføres planlegging og trening for ulike kriser på tvers av sektorer.

- Unio skal jobbe for at det investeres betydelig i offentlig sektor for å sikre god nok beredskap i landet. Norge må ha den nødvendige beredskapen til å håndtere både akutte, kortvarige og langvarige kriser.
- Unio skal jobbe for økte ressurser til langsiktig og grunnleggende forskning, slik at samfunnet har en forsknings- og kunnskapsmessig beredskap til å takle kommende kriser.
- Unio skal jobbe for at bemanningen i yrker med viktige og kritiske samfunnsfunksjoner styrkes, og at utdanningen og rekrutteringen til disse yrkene økes. På denne måten kan virksomhetene bedre opprettholde gode velferdstjenester også i en krisesituasjon.
- Unio skal jobbe for at ansatte ivaretas bedre under neste krise. Helse, miljø og sikkerhet må være tilfredsstillende, både fysisk og psykososialt. HMS-konsekvenser av å stå i en krisesituasjon må være gjenstand for drøfting, både før, under og etter en krise.
- Unio og forbundene skal jobbe for å framforhandle beredskapsavtaler tilpasset den enkelte yrkesgruppe i sektorer der arbeidsgiver har behov for ekstraordinær innsats ut over ordinær arbeidstid. Slike avtaler må inneholde både lønnsmessig kompensasjon, arbeidstidsbestemmelser og regulering av medbestemmelse. Forhåndsinngåtte beredskapsavtaler gir forutsigbarhet for begge parter.
- Unio skal jobbe for at medbestemmelsen også blir ivaretatt i krisesituasjoner i tråd med hovedavtalen, slik at ansatte blir involvert og beslutninger både blir gode og godt forankret.
- Unio skal jobbe for å styrke den demokratiske beredskapen, blant annet ved at rettssikkerheten ivaretas i beredskaps- og kriselovgivning.
- Unio skal arbeide for arbeidstidsordninger som ivaretar ansatte som får økt belastning i forbindelse med krisehåndtering, ved å sette fokus på arbeidsmiljølovens vernebestemmelser og vilkår for unntak. Beredskap handler også om å sørge for å verne kritiske funksjoner fra overbelastning.
- Unio skal jobbe for at studentene ivaretas bedre under neste krise. Det må etableres klare planer på hvordan studentene skal ivaretas med tanke på HMS, gjennomføring og læring under kriser.